

יעל לוריא

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 28.8.64 / תע' יחיד / גלריה "צ'מרנינסקי" / תל-אביב

התערוכה המוצגת עכשיו בגלריה צ'מרנינסקי היא תערוכת היחיד הראשונה של יעל, וכבכל תערוכה ראשונה, אפשר לראות גם בה, ליד כמה קווי אופי יסודיים הנובעים מאישיותו ותפיסתו של הצייר, גם מספר פגמים טכניים - פועל יוצא מחוסר ניסיון מספיק. אופי ציוריה של יעל הוא אקספרסיוניסטי מובהק. היא משתמשת בציוריה בעיוותים, משיכות מכחול תנועתיות, שינוי הצבע הלוקאלי ושאר ההדגשות המאפיינות את דרך הציור האקספרסיוניסטית. ציורה של יעל בנוי, איפוא, בעיקרו על משיכת המכחול הצבעונית. משיכת מכחול זו נוטלת על עצמה הן את מעמסת העיצוב הצורני והנפחי, והן את נטל הפרשנות הרגשית והאווירתית. כדי לשאת בנטל כפול זה, חייבת משיכת המכחול הצבעונית להיות מדויקת ביותר, הן מבחינת עיצובה הצורני הן מבחינת ערכיה הצבעוניים-רגשיים. דיוק כזה הוא - לפחות בינתיים - למעלה מכוחה של יעל. הדבר ניכר בייחוד בצורה בה היא משתמשת בצבע הלבן: בציור הנוף מעובר הצד השמאלי (עצים) ברגישות ציורית כנה, בעוד שהצד הימני בו מתוארים בתים, סתמי לגמרי בעיבודו הצבעוני הלבן. בחלק ניכר מהציורים מופיעות דמויות, ויחסה של יעל אליהן הוא אמביוולנטי: מחד גיסא, זכות הדמויות לטיפול מיוחד - הנחות מכחול זהירה יותר וספונטאנית פחות, ומאידך גיסא, היחס אל הדמויות הוא כאל "אובייקטים" שחשיבותם נופלת מזו של שאר העצמים המתוארים בציור. בציור מס' 7, בו מתוארות שתי דמויות ופרחים, מעוצבים הפרחים בצבעוניות גדולה יותר ובריתמוס הרבה יותר מאשר הדמויות; נוצר הרושם שהדמויות הן הדומם והפרחים הם החי. יש להטיל כאן ספק אם זו היתה גם כוונתה המודעת של הציירת. מתקבל הרבה יותר על הדעת שהחריג, במקרה זה הדמויות, נוצר בגלל קשיי עיצוב. דומה המצב גם בציור מס' 13, בו גוזלת צורה אדומה שהיא חלק מהרקע, את כל תשומת הלב מהדמות, שלכאורה היתה צריכה להוות את מרכז האירוע הציורי. בולט לטובה, מבחינת חופש הביצוע והאורגניות, הוא ציור מס' 21. אין בו אותו עיבוד יתר, שאפשר למצאו בחלק מהציורים האחרים, כולו עשוי במשיכות מכחול בטוחות ואפילו ניכרת בו יכולת מקצועית ממש.